

**ДИНАМІКА ЗАХВОРЮВАНOSTI НА ГЕПАТИТИ
В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Баята Катерина Олександрівна,
здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

Вступ./Introduction. На сьогодні в Україні та світі складається вкрай напружена ситуація, обумовлена поширенням інфекційних хвороб, які є причиною третини загальної щорічної смертності [6]. За офіційною статистикою Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), кількість смертей внаслідок інфекційних хвороб у деяких країнах світу посідає друге місце у структурі загальної смертності [4].

Серед чинників, які обумовлюють несприятливу епідемічну ситуацію, викликають зростання інфекційної захворюваності чи її збереження на високих рівнях є відкриття за останні 30 років значної кількості збудників інфекційних хвороб, зростання резистентності збудників до антибіотиків, різке зниження рівня охоплення населення профілактичними щепленнями, посилення урбанізаційних і міграційних процесів, а також погіршення соціально економічних та санітарних умов життя [1, 2, 4, 7, 8]. Ситуація, в свою чергу ускладнюється відсутністю регулярної достовірної інформації про епідеміологічну ситуацію в країні та медичною непоінформованістю, іноді безграмотністю населення [2, 4].

Серед інфекційних захворювань особливе місце посідають вірусні гепатити (ВГ), які є антропонозими інфекціями з множинними шляхами передачі, мають тяжкий клінічний перебіг та можуть викликати серйозні наслідки для здоров'я, зокрема хронічні захворювання, цироз та рак печінки [3, 5, 7]. Показано, що 80–95 % захворювань на хронічні гепатити і цирози

печінки мають вірусну етіологію. За даними ВООЗ, більш ніж третина населення планети має ознаки перенесеного чи наявного гепатиту В, а більше 1 млрд людей інфіковано гепатитом С [3]. В Україні вірусні гепатити домінують у структурі інфекційної патології та негативно впливають на здоров'я населення [7].

Все вище викладене і зумовлює актуальність представленого дослідження, адже, знаючи багаторічну динаміку інфекційної захворюваності, можна змодельовати та упередити поширення інфекційних хвороб на певній території.

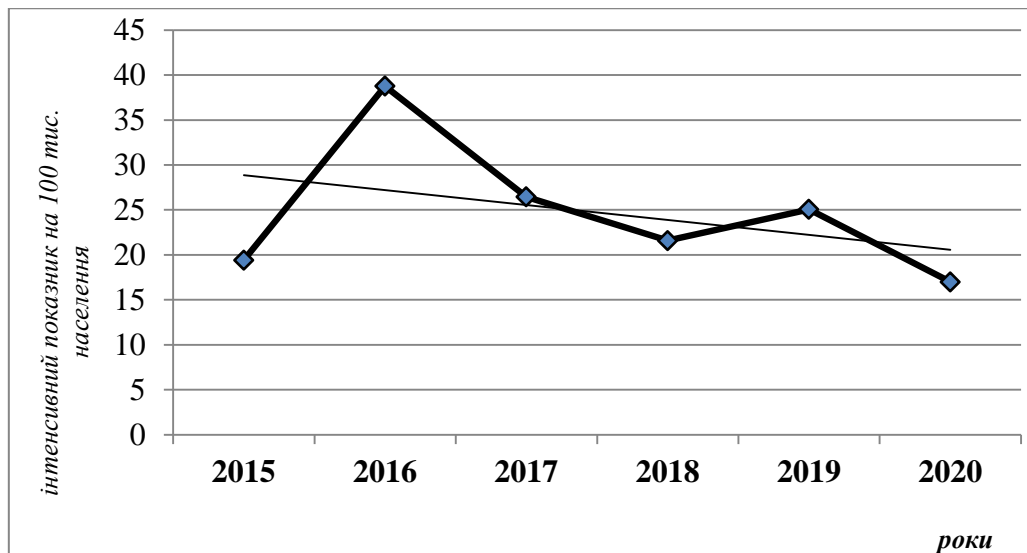
Ціль роботи./Aim. Проаналізувати захворюваність населення Житомирської області вірусними гепатитами в динаміці за багаторічний період (2015–2020 рр.).

Матеріали та методи./Materials and methods. Матеріалом для дослідження слугували дані статистичних звітів медичних закладів і Центру громадського здоров'я МОЗ України за період 2015–2020 рр. Статистична обробка отриманих даних проводилась із застосуванням програми Excel. Для аналізу інфекційної захворюваності по роках користувалися інтенсивними показниками (показник захворюваності та показник поширеності).

Результати та обговорення./Results and discussion. Відомо, що природною закономірністю епідемічного процесу є циклічність коливань рівнів захворюваності, які у багаторічній динаміці залежать від сукупності біологічних, соціальних та природних чинників [8].

Проаналізувавши отримані дані, встановлено, що за період з 2015 по 2020 роки у Житомирській області зафіксовано 1785 випадків вірусних гепатитів. Водночас, відмічено коливання значень показників кількості хворих в залежності від досліджуваного року.

Встановлено, що динаміка захворюваності населення Житомирської області на ВГ в період з 2015 по 2020 рр. не носила рівномірний характер та характеризувалася циклічністю з підйомами та спадами (рис. 1).

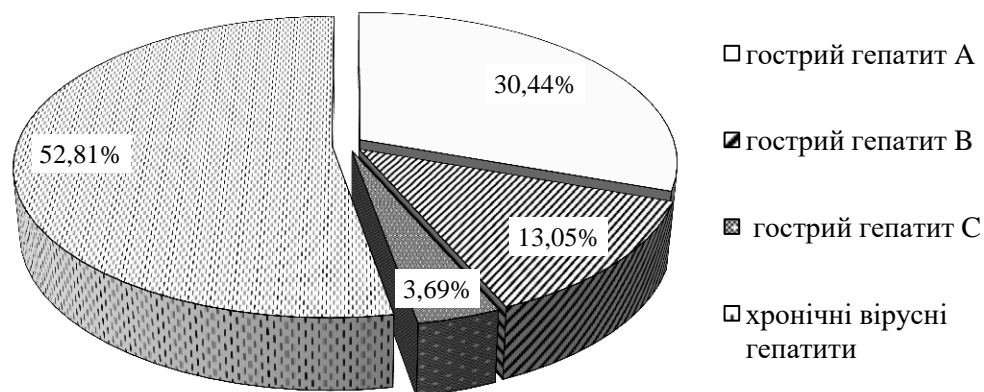
Рис. 1 Динаміка захворюваності на гепатити населення Житомирської області та лінія епідемічної тенденції

За досліджуваній період зареєстровано значний пік захворюваності у 2016 році, у якому інтенсивний показник на 100 тис. населення становив 38,76. Так, у порівнянні з 2015 роком кількість хворих на вірусні гепатити у 2016 році збільшилась у 2,0 раза. Водночас, в інші досліджуванні періоди динаміка ВГ характеризувалась тенденцією до зниження.

Виняток становив незначний підйом захворюваності у 2019 році, який досяг значення 25,06 на 100 тис. населення. Однак, зазначений показник був у 1,55 рази менший показника першого підйому захворюваності.

Проаналізувавши структуру вірусних гепатитів з'ясовано, що найбільшу питому вагу у загальній захворюваності мають хронічні гепатити, частка хворих на які складала 52,8% від загальної кількості зареєстрованих випадків. При цьому, мінімальні значення зафіксовано у 2017 році (46 %), а найвищі – у 2020 році (77 %).

Питома вага гепатиту А у структурі вірусних гепатитів становила 30,4 %, а частка гепатитів В та С складала 13,1 та 3,7 % відповідно (рис. 2).

Рис. 2 Структура захворюваності на гепатити в Житомирській області за 2015 – 2020 рр. (% від загальної кількості зареєстрованих гепатитів)

Серед гострих гепатитів найвагомніше місце займає захворюваність на вірусний гепатит А. Його питома вага складає від 52 % у 2019 році до 77 % у 2016 році. Виняток – 2018 рік, у якому серед гострих гепатитів переважав HBV з часткою 55,06 %.

Висновки./Conclusions. Отже, захворювання на гепатити домінують у структурі інфекційної патології та негативно впливають на здоров'я населення та демографічні показники.

Динаміка захворюваності населення Житомирської області на вірусні гепатити в період з 2015 по 2020 рр. не носила рівномірний характер та характеризувалася періодичними підйомами та спадами. Найвищі показники захворюваності зафіксовано у 2016 році, а найнижчі – у 2020 році.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналіз захворюваності та смертності від гепатитів за статистичними показниками серед населення закарпатської області / Магарита А. Л., Чопей І. В., Магарита, Л. В. та ін. *Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Медицина»*. 2002. 18. С. 149 – 151.
2. Андрейчин М. А. Небезпечна динаміка інфекційної захворюваності

в Україні. *Інфекційні хвороби*. 2017. 2. С. 4 – 8.

3. Андрейчин М. А. Причинно-наслідкові зв'язки інфекційної захворюваності з демографічною кризою в Україні. *Збірник праць Тернопільського осередку Наукового товариства ім. Шевченка*. 2011. 6. С. 186 – 200.

4. Возіанова Ж. І., Андрейчин М. А., Крамарєв С. О. Інфекції реальна загроза населенню України. *Інфекційні хвороби*. 2007. 1. С. 76 – 78

5. Гончар М. І., Малиш Н. Г. Вірусні гепатити: динаміка, шляхи зниження захворюваності. Актуальні питання теоретичної та практичної медицини : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (Суми, 16-18 квітня 2014 р.). Суми : СумДУ, 2014. С. 123–124.

6. Гущук І. В., Савчук Т. М. Структура та особливості поширення інфекційних захворювань серед населення Острозького району за 2010–2020 рр. *Public Health Journal*. 2022. 2. С. 25 – 34.

7. Захворюваність на хронічний гепатит С у структурі інших хронічних вірусних гепатитів у Дніпропетровському регіоні та Україні / Шевченко-Макаренко О. П., Шостакович-Корецька Л. Р., Величко С. О. та ін. *Вісник наукових досліджень*. 2018. 1. С. 156 – 160.

8. Подаваленко А. П., Чумаченко Т. О., Рєзніков А. П., Мороз В. О. Динаміка захворюваності на неконтрольовані аерозольні інфекції у Рівненській області. *Сучасні аспекти військової медицини*. 2010. 16. С. 323 – 328.